

[Dalby.]

organiserede sig for at skaffe sig bedre Vilkaar baade med Hensyn til Arbejdstid og med Hensyn til Løn. Dette resulterede i, at Arbejdstiden blev forkortet fra 14—16 Timer ned til nu 8 i det store og hele over hele Verden, i hvert Tilfælde i de industrialiserede Lande, og samtidig er der sket en meget stor Forhøjelse af Levefoden. Dette sidste er ikke sket saa ligeligt i alle Lande som Arbejdstidens Forkortelse. Med Hensyn til Levefoden er nogle Lande blevet staaende paa et lavere Trin, medens andre, f. Eks. vort Land, i den Henseende er naaet længere frem. Dette Forhold, mener jeg, har det nogen Betydning at se paa, naar man skal bedømme den fremtidige Udvikling og tage Stilling til, hvordan den maatte foregaa i vort Land. Nogle Lande i Europa, de imperialistiske Lande, havde skaffet sig betydelige Kolonionraader, og da Industrialiseringen satte ind, var der Mulighed for, at de kunde faa en stor Afsætning af Industriprodukter til disse Omraader. Denne Mulighed blev i høj Grad udnyttet, og Resultatet blev stor Rigdomserhvervelse for visse Lag inden for disse Lande, medens Befolkningen som Helhed ikke i nævneværdig Grad fik sin Levefod sat op. Det kunde lade sig gøre at forøge Produktionen uhyre, uden at Frugterne deraf kom til at tilfalde den almindelige arbejdende Befolkning. Saaledes ligger Forholdene i mange Lande i Europa, ogsaa i nogle af vore Nabolande. Andre Forhold gjorde sig ogsaa gældende. Nogle af disse Lande, som arbejdede paa økonomisk og politisk Udvidelse og derved kom i spændt Forhold til andre Lande, maatte føre Krig og have et meget stort Krigsberedskab, en meget stor Service i den Retning, og det medførte en mægtig Industriproduktion og altsaa en Mulighed for at forøge Arbejdet, uden at Frugterne deraf kom til at tilfalde den almindelige Befolkning.

For vort Lands Vedkommende var nu Forholdet det, at vi fik vel Del i denne Koloniernes Økonomi, men paa indirekte Maade. Derved, at disse Lande i Særdeleshed udviklede deres Industriproduktion, blev der Mulighed for os for at afsætte en meget betydelig Landbrugsproduktion, og det medførte, at dansk Landbrug fik en stor Blomstringsperiode, altsaa fik Del i den

Rigdomserhvervelse, som kom af hele denne Udvikling. Her i vort Land kom det ikke til at gaa saaledes, at denne Rigdomserhvervelse i saa stor Udstrækning som andre Steder kom til at tilfalde enkelte Klasser, begrundet paa, at dansk Landbrug var Smaabrug, i Forhold til de andres i hvert Fald, var paa mange Hænder. Her gik det saaledes, at denne Rigdom kom til at tilfalde en meget stor Del af den danske Befolkning, blev fordelt i Bondestanden, som derved fik en Forhøjelse af sin Levefod, en meget betydelig Forhøjelse. Medens altsaa Industrialiseringen i andre Lande ikke bundfædede sig i en Højnelse af Levefoden, gjorde den det i Danmark, først derved, at Bondestanden fik sin Levefod meget stærkt forhøjet og aftog meget store Dele af Industriens Produktion, og dernæst derved, at vi overhovedet ikke havde nogen nævneværdig Mulighed for at afsætte Industrivarer til andre Lande og derfor maatte forsøge at fordele Frugten af en Industriproduktion her i Landet.

Saaledes gik det til, at hele denne Udvikling for Danmarks Vedkommende medførte, at Levefoden blev sat op samtidig med, at det andet Gode af Industrialiseringen, nemlig Arbejdstidens Forkortelse, ogsaa tilfaldt os. Skal der være nogen Mening i den Industrialisering og Rationalisering, som har fundet Sted, maa den naturligtvis bundfælde sig paa de to Maader, dels at Befolkningen faar en høj Levefod, og dels at den Tid, i hvilken den skal arbejde for Brødet, indskrænkes. Derved lettes Levevilkaarene for hele Folket, og det maa vel være Meningen, hvis der overhovedet er nogen Mening med Industrialiseringen. Det er altsaa det, jeg vilde paapege, at vi har faaet begge Dele i højere Grad end andre Lande. Vi har faaet en Forkortelse af Arbejdstiden, men vi har ogsaa faaet en ret betydelig Forhøjelse af vor Levefod, og vi staar maaske længst fremme i den Henseende af alle Lande, i hvert Tilfælde var det, saa vidt jeg kan se, saaledes for en halv Snes Aar siden.

Det er jo et stort Gode, skulde man mene; men det store Spørgsmaal, man nu er kommet til at staa over for, den store Arbejdsløshed, er jo en anden Side af Sagen. I andre Lande, hvor Levefoden ikke er saa høj, og hvor man nu forbruger en stor Mængde Produktionskraft til at fremstille Ting, som man muligvis i en nærmere Fremtid